

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita	Pedagogická
Fakulta	Pedagogika
Obor řízení	
Uchazeč	<i>PhDr. Zora SYSLOVÁ, Ph.D.</i>
Pracoviště uchazeče	katedra primární pedagogiky Pedagogické fakulty MU
Habilitační práce (název)	<i>Vybrané aspekty profesionality učitele mateřské školy</i>
Oponent	doc. PaedDr. Ivana BRTNOVÁ ČEPIČKOVÁ, Ph.D.
Pracoviště oponenta	Pedagogická fakulta UJEP v Ústí nad Labem

Text posudku (rozsah v rámci předepsané osnovy dle zvážení oponenta)

a. Aktuálnost námětu

Jádrem habilitačního spisu je téma kvality práce učitele mateřské školy především v souvislosti s kvalifikačními požadavky na tuto profesi. Aktuálnost tématu je dána neustálými změnami vnějšího prostředí, které vytváří společenské i odborné tlaky na profesionalitu předškolních pedagogů. Přijímání dětí do mateřských škol ve věku od 2 do 3 let, povinná docházka dětí v předškolním věku, inkluzivní vzdělávání aj. vyžaduje od pedagogů vysokou míru profesionality. Nově formulované požadavky jsou výzvou k inovacím v přístupech ke vzdělávání a celoživotnímu profesnímu rozvoji učitelů. Autorka zcela využila poznatků získaných jak ze svých profesních zkušeností, tak z dlouhodobého výzkumného zaměření na dané téma.

b. Přístup k řešení

Předložená práce, díky své struktuře poskytuje velmi plastický obraz problematiky profesionality a profesionalizace učitele mateřské školy. Kumulativní habilitační práce je koncipována jako soubor publikací autorky, kterým předchází úvodní a zásadní stať v podobě výzkumné zprávy. Soubor 8 předkládaných statí dokladuje dlouhodobé a komplexní uchopení tématu. Klíčovými publikacemi jsou dvě monografie autorky: *Učitel v předškolním vzdělávání a jeho příprava na profesi* a *Profesní kompetence učitele mateřské školy*. Z nichž první považuji z hlediska koncepce za zásadní, neboť v ní autorka přináší ucelenou teorii profese učitele mateřské školy s přesahem do přípravného vzdělávání. Další statí jsou zveřejněny v recenzovaných neimpaktovaných časopisech. Směřují ke zkoumání reflexe jako růstové kompetence v přípravném vzdělávání a schopnosti sebereflexe v souvislosti s profesním jednáním a myšlením učitele.

Cílem výzkumné zprávy je pojmenování zásadních konceptů a paradigmat, která překlenují závěry studií, tvořících druhou, neméně stěžejní část spisu. Oporou celého konstruktů je přehledová studie dosavadních empirických zjištění k tomuto tématu v komparaci se zahraničními zkušenostmi. V následující kapitole jsou uvedeny výsledky empirických studií uvedených v části II. habilitační práce. Klíčovou kapitolou je pak kapitola 4 věnovaná diskuzi a závěrům. Závěry, které autorka formuluje, působí opodstatněně a jsou formulovány přesvědčivým způsobem. Jedním ze zjištění je, že reflektovaná praxe, sdílení znalostí a zkušeností v profesním společenství má vysokou přidanou hodnotu pro učitele i budoucí učitele. Dalším podstatným zjištěním, které by mělo mít vliv na kvalifikační předpoklady

učitele mateřské školy je zjištění o dosažené úrovni vzdělání jako faktoru ovlivňujícímu kvalitu reflexe a tím kvalitu profesního myšlení.

c. Použitá metodologie

Design výzkumů v prezentovaných studiích byl zvolen s ohledem na cíle a výzkumné otázky. Všechna uvedená výzkumná šetření mají kvalitativní charakter. Většina výzkumů se opírala o obsahovou analýzu písemné reflexe studentek, polostrukturované rozhovory, akční výzkum a případové studie. K analýze dat byl použit program ATLAS.ti, dále byla využita deskriptivní statistická analýza založená na absolutních četnostech kategorií identifikovaných v sebereflexích. Ve vybraných výzkumech byl pro potvrzení statistické významnosti změn při komparaci výsledků použit Wilcoxonův párový test. Autorka sběr dat a jejich analýzu podrobně popsala a interpretovala ve všech uvedených státech.

Kvalita pedagogického výkonu vybraných respondentek z řad učitelů MŠ byla sledována v konkrétních oblastech. Zároveň byla pozornost orientována na kvalitu kognitivních operací v rámci provedené reflexe. Shrnutí a interpretace výsledků jsou zpracovány v kontextu s formulovanými výzkumnými otázkami.

Autorka upozorňuje, že shrnutí a interpretace výsledků jsou vypovídající pouze pro dané respondenty.

d. Kvalita a správnost dosažených výsledků

Práce v širokém záběru prezentuje výsledky výzkumných šetření zaměřených na zkoumání reflexe jako růstové kompetence v přípravném vzdělávání a sledování schopnosti sebe/reflexe v souvislosti s pedagogickým výkonem učitelů mateřských škol ve vybraných aspektech. Výsledky výzkumů podporují potřebu profesionalizace učitelů mateřských škol.

e. Původnost dosažených výsledků

Výsledky habilitační práce považují za původní, korespondují se stanoveným hlavním cílem habilitační práce a poskytují odpovědi na stanovené dílčí výzkumné otázky.

f. Uplatnitelnost výsledků pro rozvoj oboru a další bádání

Autorka je se zpracovávanou problematikou výborně seznámena. V habilitační práci, která přináší nové vědecké poznatky, prokázala hluboké teoretické i praktické znalosti. Výsledky šetření poskytují jak množství námětů pro zkvalitnění akademické přípravy učitelů mateřských škol, tak pro pedagogickou praxi.

g. Uplatnitelnost výsledků v praxi

Práce je přínosná nejen pro teorii, ale i v tom, že poskytuje ucelený návod v podobě propracovaného modelu reflektované praxe. Soubor reflektivních technik využitých při realizaci výzkumu představuje vysokou hodnotu nikoliv pouze z pohledu teoretického poznání, ale především se nabízí jejich využitelnost v praxi. Rozvoj reflektivních dovedností je přesně popsán, jsou formulovány jeho přínosy na základě kvalitní teoretické základny.

h. Formální úprava a jazyková úroveň práce

Formální stránka práce odpovídá kumulativnímu pojetí, tzn. posuzovat lze pouze Část I., která je přehledná, má dobrou formální úroveň a splňuje požadavky kladené na tuto úroveň kvalifikační práce. Část II. je souborem statí, které již prošly recenzním řízením a formálně odpovídají podmínkám vydavatele.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta) ...

1. Jak jsou dále rozvíjeny reflektivní dovednosti u studentů. Které techniky jsou neúčinnější a jak souvisí s rozvojem profesních dovedností studentů?

2. V čem spočívá synergie využití souboru reflektivních technik?

Závěr

Habilitační práce Zory SYSLOVÉ *Vybrané aspekty profesionality učitele mateřské školy* **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Pedagogika.

V ...Ústí nad Labem . dne ...8. 1. 2018.....

.....
podpis